

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Septembercirculaire provinciefonds 2023	TELEFOONNUMMER	+31646994725
DATUM	03-10-2023	E-MAILADRES	eric.philips@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1592886072-659	DOMEIN/OPGAVE	BDV
VAN	Eric Philips	TEAM	FN1
		PORTEFEUILLEHOUDER	Bakker
BIJLAGE	Septembercirculaire 2023		

Geachte dames en heren,

Essentie/ samenvatting:

Vanuit de septembercirculaire 2023 volgen financiële bijstellingen die betrekking hebben op de uitkering uit het provinciefonds en de opbrengst motorrijtuigenbelasting. Over de jaren 2023 tot en met 2027 is voor de uitkering uit het provinciefonds sprake van een positief effect van cumulatief € 24,386 miljoen ten opzichte van de meicirculaire 2023.

Inleiding:

Op 19 september jl. is de septembercirculaire provinciefonds 2023 gepubliceerd door het ministerie van BZK. De provincies ontvangen op drie tijdstippen in het jaar informatie over de provinciefondsuitkeringen:

- In mei op basis van de Voorjaarsnota van het Rijk;
- In september op basis van de Miljoenennota; en
- In december op basis van de Najaarsnota van het Rijk.

Het provinciefonds heeft een wettelijke basis in de Financiële verhoudingswet. Het is een begrotingspost op de rijksbegroting. Het Rijk bepaalt de omvang van het provinciefonds via het begrotingsproces. Het provinciefonds beweegt mee met de rijksuitgaven. Extra uitgaven en bezuinigingen hebben direct invloed op de omvang van het provinciefonds. Het krimpt of groeit mee met de rijksuitgaven. Deze aanpassing heet accres. De omvang van het provinciefonds verandert ook bij nieuwe taken en verantwoordelijkheden.

De septembercirculaire heeft vooral betrekking op het boekjaar 2023 en nieuwe meerjarige accresramingen tot en met 2027.

Toelichting

In de septembercirculaire 2023 worden de provincies geïnformeerd over de volgende onderwerpen:

1. De hoogte van de algemene uitkering van het provinciefonds;
2. Nieuwe decentralisatie-uitkeringen.

Deze onderwerpen worden hierna verder toegelicht, inclusief de daaruit voortvloeiende financiële effecten.

1. De hoogte van de algemene uitkering van het provinciefonds

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. In de septembercirculaire is een geactualiseerde accresraming opgenomen voor de jaren 2023 en verder. Het accres wordt voor de jaren tot en met 2025 geactualiseerd op basis van de ontwikkeling van de rijksuitgaven (de zogenoemde trap-op-trap-af-systematiek).

In het coalitieakkoord Rutte IV is besloten om het accres vanaf 2026 niet langer te koppelen aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Voor 2026 en verder is het accres gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire wordt geactualiseerd op basis van de laatste inzichten van het CPB over de loon- en prijsontwikkeling.

In de Voorjaarsnota 2023 heeft het kabinet besloten dat het provinciefonds vanaf 2027 geïndexeerd worden op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Uitgangspunt is dat het provinciefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bbp volgen. De volumeontwikkeling van het provinciefonds wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor de fondsen minder schommelen. De indexatie voor inflatie volgt die van het lopende jaar, waardoor de fondsen reëel 'op niveau' blijven.

De uitkering uit het provinciefonds is vanaf het jaar 2023 gestegen ten opzichte van de stand van de meicirculaire 2023. Dit wordt veroorzaakt door onderstaande ontwikkelingen:

- i. *Bijstelling loon- en prijsindexen:* in de Miljoenennota van het Rijk zijn ook de hogere loon- en prijsindexen meegenomen. Die uitgaven leiden tot een toename van de Rijksbegroting en via de trap-op-trap-af-systematiek tot en met 2025 en vanaf 2026 ook tot een toename van het provinciefonds voor Loon- en prijsontwikkelingen.
- ii. *Onderuitputting rijksbegroting 2023*
Door onderuitputting van de rijksbegroting neemt het accres in 2023 af met € 44 miljoen. Een deel van de onderuitputting schuift door naar 2024.
- iii. *Voorlopige ruimte BTW-compensatiefonds:* in het jaar 2023 zijn minder BTW-lasten gedeclareerd bij het BTW-compensatiefonds door de provincies dan vooraf was voorzien. Conform de gemaakte afspraken wordt dit niet-gedeclareerde deel toegevoegd aan het provinciefonds en via die wijze alsnog toegekend aan de provincies. Voor het provinciefonds gaat dit om een voorlopig bedrag van € 84 miljoen. Dit wordt verwerkt in het uitkeringsjaar 2023.
- iv. *Financieringssystematiek:* Het kabinet heeft vanaf 2027 € 100 miljoen structureel beschikbaar gesteld. In de meicirculaire werd aangekondigd dat een deel van het bedrag afgestort wordt in het BTW-compensatiefonds (BCF). In de septembercirculaire is een bedrag van € 20 miljoen per jaar verwerkt.
- v. *Programma Natuur:* In 2020 heeft het kabinet in het pakket Structurele aanpak stikstof in totaal € 2,85 miljard beschikbaar gesteld voor de periode 2021–2030 voor het versterken en herstellen van de natuur. De plannen hiervoor zijn uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Natuur. Onderdeel van het uitvoeringsprogramma is het verhogen van de beheervergoeding vanuit het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Provincies voeren de SNL uit en vergoeden tot 75% van de standaardkostprijs voor het beheren van natuur. Met deze vergoeding kan de beheerder niet in alle gevallen het beheer voeren dat nodig is om natuurwaarden te behouden of te verbeteren. Daarom is de beheervergoeding met ingang van beheerjaar 2021 verhoogd naar 84%. De provincies ontvangen via de algemene uitkering compensatie vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) voor de hogere subsidiekosten. Het gaat hierbij om de uitdeling van de resterende gereserveerde middelen voor de beheervergoeding uit fase 1 (2021-2023) van het Programma Natuur. Voor 2023 gaat het om € 4,8 miljoen.

Verder geldt dat de verdeelmaatstaven 'inwoners landelijk gebied', 'aandeel binnenwater' en 'oeverlengte' voor het jaar 2023 zijn geactualiseerd met een positief effect op de hoogte van de algemene uitkering.

Per saldo is daarmee sprake van een toename van de algemene uitkering van € 4,813 miljoen in 2023. De algemene uitkeringen vanaf het jaar 2024 zijn ten opzichte van de stand van de meicirculaire 2023 gestegen met € 49,629 miljoen.

In onderstaande tabel zijn de financiële uitkomsten van de meicirculaire opgenomen.

Tabel 1. Algemene Uitkering (AU) provinciefonds 2023-2027

Stand provinciefonds, bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
A. Algemene uitkering provinciefonds meicirculaire 2023	287.463	309.111	309.328	300.770	309.975
B. Mutaties in de septembercirculaire 2023:					
Programma Natuur	266				
Accresontwikkeling	4.547	4.734	4.574	3.454	6.810
B. Totaal mutaties in meicirculaire 2023	4.813	4.734	4.574	3.454	6.810
C. Algemene uitkering provinciefonds (C = A + B)	292.277	313.846	313.902	304.225	316.784

2. Decentralisatie-uitkeringen

Decentralisatie-uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het provinciefonds, maar kennen een eigen verdeling over de provincies. Dergelijke uitkeringen zijn beleids- en bestedingsvrij en er vindt geen verantwoording over plaats naar het Rijk. Dit in tegenstelling tot specifieke uitkeringen waar dat wel het geval is. In de meicirculaire is voor de provincie Utrecht in 2023 één nieuwe decentralisatie-uitkering opgenomen:

Verkeersveiligheid: De provincie Utrecht ontvangt voor de jaren 2023 tot en met 2027 jaarlijks een bedrag van € 12.022.

De Wet tot wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 is in 2023 in werking getreden. De wet bepaalt dat lidstaten procedures moeten uitvoeren op autosnelwegen en autowegen ter verbetering van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur. Alle provincies hebben wegen in beheer die onder deze scope vallen. Met deze decentralisatie-uitkering worden provincies in staat gesteld tot het uitvoeren van deze verkeersveiligheidsprocedures ter bevordering van de verkeersveiligheid op auto(snel)wegen. Zij ontvangen hiervoor vanaf 2023 structureel € 1,2 miljoen. De verdeling van de decentralisatie-uitkering vindt plaats op basis van het areaal in aantal kilometers autosnelweg en autoweg in beheer bij een provincie.

Financiële consequenties

In de tabellen 2 tot en met 4 is inzichtelijk gemaakt wat de financiële consequenties per jaarschijf zijn ten opzichte van het begrotingssaldo 2023 en de Programmabegroting 2024-2027. Samenvattend:

2023: € 1,797 miljoen voordelig;
 2024: € 25,601 miljoen voordelig;
 2025: € 37,053 miljoen voordelig;
 2026: € 37,742 miljoen voordelig;
 2027: € 47,849 miljoen voordelig.

Tabel 2. Ontwikkeling begrotingssaldo 2023

Begrotingssaldo, bedragen x € 1.000)	2023
A. Begrotingssaldo Zomerwijziging 2023	-3.016
B. Mutaties in de septembercirculaire 2023:	
Programma Natuur	266
Accresontwikkeling	4.547
B. Totaal mutaties in meicirculaire 2023	4.813
C. Herziene begrotingssaldo (C = A + B) excl. overige mutaties	1.797

Tabel 3. Begrotingssaldo 2024-2027 (structureel en incidenteel)

Begrotingssaldo, bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
A. Saldo Programmabegroting 2024-2027	20.867	32.479	34.288	41.039
B. Mutaties septembercirculaire 2023:				
- Bijstelling accres	4.734	4.574	3.454	6.810
C. Herziene begrotingssaldo (= A + B)	25.601	37.053	37.742	47.849

Tabel 4. Begrotingssaldo 2024-2027 (structureel)

Begrotingssaldo, bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
A. Saldo Programmabegroting 2024-2027	27.824	44.182	40.522	30.829
B. Mutaties in de septembercirculaire 2023:				
- Bijstelling accres	4.734	4.574	3.454	6.810
C. Herziene begrotingssaldo (C = A + B)	32.558	48.756	43.976	37.639

Vervolprocedure / voortgang:

De financiële consequenties van 2023 die voortvloeien uit de septembercirculaire 2023 worden via een begrotingswijziging verwerkt in de Slotwijziging 2023. De financiële consequenties vanaf 2024 worden verwerkt in de begrotingswijziging van de verwerking van het coalitieakkoord.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen